

Wakker (liggen) voor waardigheid

Waar ligt u wakker van? Een vraag gesteld op een Volksuniversiteit van de Vierde Wereld. Het antwoord bestond uit een foto. Een haag van wachtende mensen, met boodschappentassen. Wachtend op voedsel. Zo toont zich armoede in Europa. Waarom is dit beeld zo angstaanjagend? Om de vernedering die het uitdrukt, omdat aanschuiven voor voedsel vrijheid ontnemt en afhankelijk maakt. Daar sta je dan, wachtend, niet in staat om naar de toekomst te kijken. Wat morgen? Volgende week? Volgend jaar? En meer van hetzelfde voor onze kinderen later?

Samen bouwen aan een draagvlak voor een waardige armoedebestrijding. Foto: ATD Vierde Wereld

In het jaarboek *Armoede en Sociale Uitsluiting* van 2013 worden drie lagen van armoedebestrijding benoemd. Zorgen voor mensen in armoede is de eerste laag. Het is de pijn van de armoede verlichten. Voedsel uitdelen hoort daar bij. In een tweede laag wordt de vraag gesteld hoe mensen uit armoede kunnen geraken. De derde laag wil voorkomen dat mensen in armoede belanden.

Voor elk van deze lagen van armoedebestrijding is er een verschillend draagvlak. De eerste kan op veel bijval rekenen. Als door het uitdelen van voedsel ook overschotten

worden weggewerkt en verspilling vermeden is de steun van de samenleving groot. Zo groot dat verenigingen die armoede willen wegwerken een toenemende druk voelen om ook aan noodhulp te doen.

Ondertussen blijft een deel van de bevolking kapotgaan aan de armoede. Doen we gewoon zo verder? Of bouwen we aan een groter draagvlak voor de tweede en de derde laag van de armoedebestrij-

ding? Dat kunnen we door ons te verzetten tegen vooroordelen en muren van onverschilligheid. Van mensen in armoede zien wij de voortdurende inspanningen om hun kinderen kansen te geven, om in dialoog te gaan met anderen, zoekend naar antwoorden die niet kortzichtig of vernederend zijn. Voor waardigheid.

Herman Van Breen,
nationaal afgevaardigde
ATD Vierde Wereld in België

Op weg naar een nieuwe opdracht

Katia Mercelis en Jos Delisse naar ATD Vierde Welt Duitsland

“Herinneringen aan talloze ontmoetingen. Sterke ervaringen rond de Volksuniversiteit van de Vierde Wereld, de Werelddag van Verzet tegen Extreme Armoede en zomerweken met jongeren. Intensieve samenwerkingen die uitgemond zijn in vriendschap voor het leven. Dat zijn enkele waardevolle zaken die we meenemen naar onze nieuwe opdracht in Duitsland.”

Dat vertellen vrijwilligers Katia Mercelis en Jos Delisse die na zeven jaar inzet voor de Beweging ATD Vierde Wereld in Vlaanderen aan een nieuwe opdracht beginnen in Duitsland.

“Toen we in 2007 vanuit Nederland naar Brussel verhuisden, stortten we ons meteen met medestander Isabelle Maes in de internationale solidariteitscampagne ‘Extreme armoede uitbannen, een weg naar vrede’”, weet Jos. “Daarna zat Katia al snel in het animatieteam van de Volksuniversiteit en raakte ik intensief betrokken bij de redactie van dit *Vierde Wereldblad* en de website www.atd-vierdewereld.be”

Katia, vrijwilliger sinds 2000, leerde na opdrachten in Frankrijk en Nederland haar eigen land veel beter

kennen. Voor haar echtgenoot Jos waren België en de Beweging ATD Vierde Wereld betrekkelijk nieuw. “Denken en doen van de Beweging, waarbij de ervaringen en ideeën van de armsten steeds centraal staan, waren voor mij als ‘nuchtere Hollander’ niet meteen evident. Je kan dit niet uit een boekje leren, maar alleen door lange tijd werkelijk met de mensen op te trekken en samen te werken. Mijn wereldbeeld en mijn kijk op armoede zijn totaal veranderd.”

Internationaal

“Van bij aanvang vroegen militanten en medestanders ons om het internationale karakter van ATD Vierde Wereld verder vorm te geven”, vertelt Katia. “Over de grenzen heen van gemeente, regio of land uitwisselen is voor hen een unieke kracht van de Beweging. Door de Volksuniversiteit met deelnemers uit Oostende en Willembroek tot in Turnhout en Hasselt, door nationale gezinsdagen en Europese ontmoetingen, hebben we dit samen gerealiseerd.”

Katia Mercelis en Jos Delisse namen op 1 februari in Brussel afscheid van de Vlaamse Volksuniversiteit van de Vierde Wereld.

“Wat we in Duitsland precies gaan doen, zullen we ter plaatse met de leden van de Beweging bepalen. De eerste maanden zullen we in ieder geval wonen en actief meewerken in *Haus Neudorf*, 100 kilometer ten noorden van Berlijn en vlakbij de Poolse grens. Hier gaan ontmoetingen door van jongeren en anderen met heel verschillende achtergronden uit heel Europa. Een beetje spannend, maar we willen deze uitdaging absoluut aangaan.”

Marie-Thérèse Poppe

www.hausneudorf.de
www.atd-viertewelt.de

De 35ste editie van de 20 km van Brussel

Voor de tiende opeenvolgende keer schreef ATD Vierde Wereld een team lopers in. We hadden 209 inschrijvingen. Een aantal van hen ziet u op deze groepsfoto.

In totaal waren er 40310 inschrijvingen. Met een 62e plaats haalden we de top 100 !

Voor resultaten: zie website.

Foto : ATD Vierde Wereld

Het kompas en de brug

Ambities van ATD Vierde Wereld in de Filipijnen

Ze wonen in Manilla onder een brug of op een kerkhof. Ze tellen nauwelijks mee. Aan deze mensen wil ATD Vierde Wereld in de Filipijnen een stem geven. De zorg om niemand achter te laten is ons kompas bij deze acties. Vlamingen Guy en Vanessa Malfait-Joos werken mee.

Ambities

“Teacher, teacher! Hebben we straks les?” “Hi Angelo! Nee, vandaag is het donderdag en hebben we wat met de moeders te bespreken, maar zaterdag is het weer jullie beurt. Nog twee nachties slapen!”

En Angelo loopt weer verder met de gasfles. Die gaat hij voor de burens opvullen bij de winkel buiten het kerkhof en zo verdient hij weer een paar centen. Hij is negen en deze grootste begraafplaats van Manilla is zijn thuis. Papa heeft af en toe werk gehad bij één van de bedrijfjes die afval recycleren. Hij loopt ook de straten af om snacks aan de man te brengen. Maar ze hebben hun kleine kapitaaltje onlangs moeten gebruiken toen een broertje van Angelo ziek was. Mama Virgie vond drie gezinnen waar ze één keer per week de was mag doen maar dat is ook maar tijdelijk en brengt een hongerloon op. De oudste dochter is onlangs bevalen en woont nog bij hen, zodat de jongere kinderen voor de baby kunnen zorgen, terwijl zij met het inpakken van DVD's in een drukke winkelbuurt tenminste wat geld voor melk en luiers bij elkaar krijgt. Zus Lorena is eigenlijk de enige die naar school gaat en dat is best moedig want als 14-jarige is ze een stuk ouder dan haar klasgenoten in het vijfde leerjaar. Angelo heeft maar enkele maanden kleuteronderwijs gevolgd samen met andere kinderen uit de buurt. Toen de instelling regelmatig een vrijwillige financiële bijdrage

begon te vragen, haakte Virgie na een tijdje af omdat ze het niet kon opbrengen en het commentaar van de burens te beschamend vond, zo vertelde ze tijdens een 'huisbezoek'. De opeenstapeling van moeilijkheden maakt dat het gezin ook niet aan de voorwaarden voldoet om in aanmerking te komen voor steun van het nieuwe regeringsprogramma voor dakloze gezinnen. 'Hopelijk lukt het volgend schooljaar', zucht ze.

Toen het team en andere actieve leden van ATD Vierde Wereld in Manilla de nieuwe 'common ambitions' van onze beweging onder ogen kregen, leken die onmiddellijk te beantwoorden aan de

realiteit en de dromen van gezinnen zoals dat van Angelo, en een stimulans te zijn om bestaande activiteiten verder uit te bouwen en een aantal nieuwe dingen te proberen.

Eén-op-één

De zorg om niemand achter te laten en de wil om de ervaring van wie het moeilijkst meekan, volop te benutten tijdens de ontwikkeling van hulpprogramma's en activiteiten, zijn ook voor ons het kompas dat we regelmatig op de vergadertafel willen zetten. Neem nu de straatbibliotheken. Ze hebben jarenlang ontzettend veel lees- en leerplezier gebracht voor grote groepen kinderen en vrijwil-

De straatbibliotheken : lees- en leerplezier voor kinderen en vrijwilligers

ligers. We leerden er ook kinderen kennen die het lezen en schrijven niet onder de knie kregen, ook al gingen sommigen van hen naar school. Ze brachten ons ertoe een nieuwe aanpak te ontwikkelen en steeds weer bij te sturen tot iedereen er baat bij heeft. Net als Angelo : tijdens de speelse oefeningen van het "Knap gedaan!" project op zaterdag klimt hij wel eens op het hek of speelt hij verstopperij als hij het te spannend vindt, maar de positieve en geduldige één-op-één benadering van de gemotiveerde vrijwilligers levert vruchten op : hij ontwikkelt de schoolse vaardigheden en het verlangen om echt naar school te kunnen. We beseffen wel dat dat alleen maar kan lukken als ook de ouders ons vertrouwen voelen, als de burens waardering krijgen voor de onderlinge steun, en we banden met de school uitbouwen. Het krijgt allemaal nog meer zin en draagvlak als we onze ervaring kunnen toetsen en delen met leerkrachten, onderwijsdeskundigen en andere NGO-werkers die oplossingen zoeken voor de immense groep kinderen die uit de schoolboot valt. Daarvoor willen we ruimte maken tijdens de komende jaren.

Door een geduldige één-op-één benadering worden schoolse vaardigheden aangeleerd

Volgen, begrijpen en ondersteunen

Naast toegang tot goed onderwijs, zijn huisvesting en meer inkomenszekerheid twee andere werkterreinen voor ons. Samen met Angelo's moeder en een twintigtal andere ouders die op het grote kerkhof wonen, willen we tijdens een proefperiode van drie maanden uitzoeken hoe het kan lukken om samen mooie dingen te maken en te verkopen, de winst eerlijk te verdelen, een deel te sparen en te investeren in een persoonlijk project. Tegelijk wordt de ruimte onder de brug waar ATD Vierde Wereld al jaren optrekt met gezinnen die er wonen, langzaam maar zeker ontruimd. Dat is een uitdaging want herhuisvesting is enkel voorzien op twee plaatsen

ver buiten de stad. Een behoorlijk aantal gezinnen zal in Manilla een ander goedkoop onderkomen moeten zoeken. We willen deze gezinnen volgen en hen begrijpen en steunen bij al hun inspanningen om werk te vinden en te behouden, om hun gezinsleven te verzekeren.

Facebook en gewone contacten

De Filipijnen hebben een heel jonge en dynamische bevolking voor wie sociale netwerken en visuele media een belangrijke rol spelen. Dat beïnvloedt sterk onze organisatie : communicatie, werven van vrijwilligers en fondsen, vorming, noem maar op. Facebook is een beproefd medium gebleken om ons netwerk uit te breiden en warm te houden. Een

nieuwe website, een adressenbestand en een serie korte artikels gebaseerd op het onderzoek en kenniswerk waar alle leden van de beweging en partners gestaag aan werken, kunnen diepgang en groei bieden en stevige partners opleveren. En nog steeds blijken gewone menselijke contacten het allerbest te werken, en dat niet alleen voor Angelo!

Vanessa Joos

De Vlaamse vrijwilligers Guy en Vanessa Malfait-Joos werken al bijna vier jaar voor ATD Vierde Wereld in de Filipijnen. Ze wonen met hun gezin in Manilla.

Foto's : ATD Vierde Wereld Filipijnen

De weg die we volgen

Ambities van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld voor 2013-2017

De landen waar de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld aanwezig is, zijn heel verscheiden. Is de werking dan ook verschillend? Jawel, maar er zijn ook gemeenschappelijke ambities. Die kregen vorm na tal van uitwisselingen en evaluaties. Niet minder dan 78 groepen uit 30 landen waren erbij betrokken.

De kloof tussen de mensen die in extreme armoede moeten leven, en de anderen blijft groeien. De ingrijpende crisis die al jaren aansleept (op het vlak van milieu, economie en politiek) heeft diegenen die in armoede leven het hardst getroffen. Extreme armoede, onwetendheid, ontberingen en minachting sluiten hen op in een diepe stilte. "Maken wij nog wel deel uit van de gemeenschap?" vragen de armsten zich af.

Bij grootschalige internationale hulp reageert de samenleving meestal op extreme armoede zonder te plannen. Zelden wordt overlegd met de mensen om wie het gaat.

Ons hoofddoel : op zoek gaan naar de mensen die niet meetellen.

Met alle mensen rekening houden als er besluiten worden genomen die iedereen raken. Dat is onze leidraad bij alles wat we zelf ondernemen en bij onze samenwerking met partners. Dat is wat we bedoelen met "Samen voor waardigheid".

Onze eerste prioriteit is toegang tot onderwijs en bouwen aan kennis

Onderwijs toegankelijk maken en vormingskansen scheppen voor mensen van alle leeftijden blijft een prioriteit over de hele wereld. Maar het is ook belangrijk dat alle mensen kunnen bijdragen aan de kennis die de samenleving voortdurend opbouwt.

Als de intelligentie van mannen, vrouwen, jongeren en kinderen die in armoede leven, niet aangesproken wordt, is dat een ernstige vorm van discriminatie en een enorme verspilling voor de samenleving. Zonder de inbreng van mensen in armoede is een rechtvaardige samenleving onmogelijk.

Onze tweede prioriteit is een economie die zorg draagt voor mens en milieu.

Het economisch systeem verkeert nog steeds in crisis. Mensen in armoede worden op non-actief gezet. Toch zwoegen en worstelen zij dag in dag uit om in de behoeften van hun gezin te voorzien. Meer dan anderen leven zij vaak in een omgeving aangetast door vervuiling. Zij doen noodgedwongen hun best om hun eigen informele werkgelegenheid te scheppen en bouwen eigen netwerken van solidariteit op. Op vele plaatsen lopen experimenten voor een economie zonder verspilling. Geen verspilling van grondstoffen of energie, noch van intelligentie of menselijke vaardigheden. Onze uitdaging is de armsten hieraan te laten deelnemen.

Onze derde prioriteit is het werken aan mensenrechten en vrede.

Armoede is een schending van de mensenrechten. Armoede is ook een vorm van geweld die vrede in de weg staat. We moeten de inspanningen van de armsten erkennen. Uitroeien van extreme armoede vraagt publieke actie en maatschappelijk engagement. Wij willen dat al onze leden kunnen profiteren van de mogelijkheden die de moderne communicatiemiddelen bieden. Wij hameren erop dat mensen elkaar persoonlijk moeten kunnen blijven ontmoeten. We willen het netwerk van vrienden en donateurs versterken om ervoor te zorgen dat onze organisatie door alle lagen van de bevolking gesteund wordt.

Een filmpje over deze ambities vindt u op www.atd-vierdewereld.be

Duur-zaam of te duur ?

Samen staan we te wachten. Ze richt zich tot mij. "Het is maandag. Die trein is weer te laat." Soms ben ik de NMBS stiekem dankbaar. Een trein met vertraging is een uitstekend excuus om uit onze anonimiteit te treden en een gesprek aan te knopen.

"Daarnet zag ik een man," vertelt de jonge vrouw "hij droeg een plastic zak. Hij stapte naar alle vuilnisbakken en haalde afval uit die zak om in de vuilnisbakken te stoppen." "Ja," zucht ik "ik vrees dat we dit in de toekomst wel meer zullen zien. Het afvalbeleid is onbetaalbaar voor sommige mensen." Dat is duidelijk niet het antwoord dat ze verwachtte. Ze is geschokt door het gedrag van die man. "En wij maar braaf naar het containerpark gaan.", vervolgt ze. Ik informeer naar de kostprijs van vuilniszakken. Een bevriende reiziger spreekt haar aan en gretig snijden ze een ander onderwerp aan. Jammer.

We produceren bergen afval. Een duurzame verwerking kost geld. Sommige gemeenten willen de afvalberg verminderen door hun prijzen voor afvalinzameling te verhogen. Jammer genoeg zijn net de arme mensen hiervan de dupe. Het is niet voor niets dat sluikstorten opnieuw een hedendaags fenomeen wordt. Het is het antwoord van mensen die niet naar het containerpark kunnen rijden. Soms moet je ook betalen als je afval naar het containerpark brengt en niet iedereen heeft daarvoor de centen.

Ik herinner me Virginie. Een jonge mama met twee kindjes. Beiden zijn nog niet zindelijk. Het stadsbestuur besliste dat pampers niet meer thuis hoorden bij restafval en dat ze die apart wilde verwerken. Ouders moesten luiers in speciale zakken stoppen die ze zelf moesten aankopen. In tegenstelling met restafval stond het gemeentebestuur niet in voor de ophaling van deze zakken. Wie luierafval heeft, brengt die zelf naar het containerpark. Hoe doe je dit als je geen auto hebt of niemand kent met een wagen? Bovendien moet je betalen vanaf je zoveelste bezoek aan het containerpark.

Wat beschaamd vroeg Virginie me: "Kom je binnenkort nog eens met de auto? De pamperszakken moeten weg. Kan jij met mij naar het containerpark rijden?". De bewuste zakken lagen al geruime tijd opgestapeld in een tuinhokje. Terwijl we naar het containerpark reden, verspreidde zich een doordringende geur in mijn wagen. Kokhalzen durfde ik niet om Virginie niet nog meer in verlegenheid te brengen. Misschien toch beter niet sorteren dan?...

Onlangs stak ik een gezin een handje toe bij het opruimen. Ik plette de blikjes. Ik wou ze in de PMD-zak stoppen. De blauwe zakken waren op. De aankoop van een blauwe rol valt toch mee, dacht ik. Maar dit gezin moet de week doorkomen met 50 euro. Dat je dan liever je geld aan iets anders uitgeeft, is begrijpelijk. Trouwens, je kan moeilijk zeggen dat deze gezinnen kunnen kiezen. Er is gewoon geen geld om die zakken te kopen.

Ik denk dat we in de toekomst nog veel mensen hun afval zullen zien dumpen.

***Misschien toch beter
niet sorteren dan ?***

Marijke Decuyper

vierdewereldblad april-mei-juni 2014

7

KALENDER

NATIONALE GEZINSDAG

Zondag 29 juni, Antwerpen (op uitnodiging)

SHELTER voor MEDESTANDERS en SYMPATHISANTEN

elkaar steunen door ontmoeting en mee-doen.

Elke eerste donderdag van de maand van 17u tot 20u. Onze deuren en telefoonlijnen staan open voor vragen. Breng zelf je picknick mee, wij zorgen voor soep. In het VierdeWereldhuis. Volgende data: 3 juli (laatste van het seizoen).

Na de zomer beginnen we op donderdag 2 oktober.

INFORMATIE-ONTMOETING:

De Internationale Beweging ATD Vierde Wereld in België, wat is dat, wie zijn dat? De beste manier om dat echt te weten te komen is ons

ontmoeten. Dit kan op de 1e donderdag van de maand (3 juli 2014) van 16u tot 20u. In het Vierde-Wereldhuis te Brussel/Etterbeek. Na de zomer terug elke maand vanaf donderdag 2 oktober 2014.

Geïnteresseerd in één van deze activiteiten? Informeren en aanmelden via het secretariaat (voormiddag).

DJYNAMO, Europese jongerenbeweging van ATD Vierde Wereld. Tussen 16 en 26, en interesse om deel te nemen aan een volgende bijeenkomst of een zomerontmoeting in Europa? Contacteer ons of kijk op de website. Mail: djynamo@atd-vierdewereld.be.

STARTDAG

Zaterdag 13 september in Brussel.

KRUISING VAN KENNIS

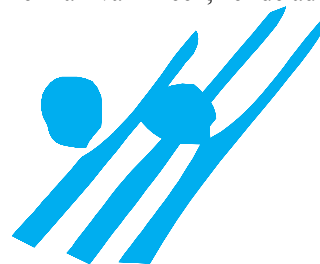
Vormingscyclus – drie zaterdagen in het najaar (op uitnodiging)

ACTUELE INFORMATIE: zie www.atd-vierdewereld.be.

VIERDEWERELDBLAD

Uitgave van de Beweging ATD Vierde Wereld
Victor Jacobslaan 12
1040 Brussel
(02) 647 92 25 / 647 99 00
contact@atd-vierdewereld.be
www.atd-vierdewereld.be

Verantwoordelijk uitgever:
Herman Van Breen, zelfde adres

Voor giften en lidmaatschap kunt u storten op rek.nr.: 000-0745336-85 (IBAN: BE89 0000 7453 3685) Giften van 40 euro of meer per jaar zijn aftrekbaar van de belastingen. Een fiscaal attest wordt in februari afgeleverd.

ATD Vierde Wereld België is lid van de Vereniging voor Ethiek in de Fondsenwerving (VEF) en ondertekende haar ethische code. Op www.atd-vierdewereld.be vindt u meer informatie over hoe u ons (financieel) kunt steunen en/of lid kunt worden.

Lid van de Internationale Beweging ATD Vierde Wereld, een niet-gouvernementele organisatie (NGO) voor armoedebestrijding. Ze is niet gebonden aan een geloofsovertuiging, levensbeschouwing of politieke stroming. Het belangrijkste doel is: de armoede bestrijden met de armsten zelf en vanuit hun ervaringen en kennis. De acties zijn gericht op de eerbiediging van ieders waardigheid en mensenrechten: een duurzame basis voor de uitroeiing van grote armoede.

Wat doet Europa om het leven van de armsten te veranderen?

Mensen die armoede in hun leven kennen gebruikten hun persoonlijke ervaring om zich voor te bereiden op een dialoog met Europese ambtenaren en parlementsleden. Deze ontmoeting, de Europese Volksuniversiteit van de Vierde Wereld, bracht 17 delegaties uit tien landen samen en vond plaats op 5 maart 2014 in het Europees Parlement in Brussel. (Foto) Mensen die elkaar normaal gesproken nooit ontmoeten konden samen nadenken en voorstellen uitwerken om het uitbannen van extreme armoede en de strijd tegen ongelijkheid tot de kern van het Europees project te maken. Meer hierover in ons volgend nummer.